

Sygn. akt I ACa 1193/23

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 listopada 2023 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Aneta Wolska
------------------	------------------

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2023 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa S. M.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 16 marca 2023 r., sygn. akt I Cgg 22/21

I. zmienia zaskarżony wyrok :

1. w punkcie 1) o tyle, że zasądzoną nim kwotę , oraz kwotę od której liczone są ustawowe odsetki za opóźnienie od dnia 27 sierpnia 2021.r do dnia zapłaty, obniża do 555 864,61 (pięćset pięćdziesiąt pięć tysięcy osiemset sześćdziesiąt cztery i 61/100) złotych i w pozostałym zakresie żądanie zapłaty oddala ;

2. w punkcie 3) o tyle, że zasądzoną nim kwotę obniża do 7 473 (siedem tysięcy czterysta siedemdziesiąt trzy) złotych ;

3. W punkcie 4) o tyle, że wskazaną tam kwotę obniża do 35 996,49 (trzydzieści pięć tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt sześć i 49/100) złotych;

II. oddala apelację w pozostałej części ;

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanej z tytułu kosztów postępowania

apelacyjnego 3 645 (trzy tysiące sześćset czterdzieści pięć) złotych

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od prawomocności tego postanowienia

do dnia zapłaty .

SSA Aneta Wolska

--	--	--

UZASADNIENIE

całego wyroku z dnia 20 listopada 2023 roku

Zaskarżonym wyrokiem w sprawie z powództwa S. M. przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w K. Sąd Okręgowy w Katowicach :

1) zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 633.068,03 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwot:

6.000 zł od dnia 9 lipca 2019r. do dnia 10 listopada 2020r., 350.000 zł od dnia 27 marca 2021r. do dnia 19 lipca 2021r. i 633.068,03 zł od dnia 27 sierpnia 2021r. do dnia zapłaty;

2) oddalił powództwo w pozostałym zakresie,

3) zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 10.800 zł tytułem kosztów procesu, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się niniejszego wyroku do dnia zapłaty,

4) nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 41.138,85 zł tytułem kosztów sądowych.

Wydanie tego orzeczenia poprzedziły następujące ustalenia poczynione przez Sąd Okręgowy :

Powódka jest właścicielką nieruchomości położonej w M. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy w Mysłowicach prowadzi księgę wieczystą nr (...). Wnioskiem z 25.10.2018r. powódka zwróciła się do pozwanej o naprawę szkód pochodzenia górniczego w obiektach i otoczeniu nieruchomości położonej w M. przy ul. (...). Wnioskiem z dnia 10 grudnia 2018r. zgłosiła również szkodę polegającą na utracie wartości handlowej nieruchomości w związku z jej pochyleniem. Oględziny szkód miały miejsce w dniu 30.11.2018r. W protokole z oględzin zaznaczono, że pozwana zajmie stanowisko po dokonaniu pomiaru pionowości budynku . Pismem z dnia 07.02.2019 r. pozwana uznała jako spowodowane ruchem zakładu górniczego szkody wymienione w odpowiedzi na pozew. Jednocześnie wskazała, że wykonany pomiar pochylenia budynku wykazał jego pochylenie wynoszące 11mm/m. Ponieważ nieruchomość nadal znajduje się w zasięgu wpływów eksploatacji górniczej, zakres szkód, w tym wielkość pochylenia budynku, może ulec zmianie. W związku z tym w IV kwartale bieżącego roku wykonany zostanie pomiar kontrolny budynku, a następnie pozwana zajmie stanowisko co do zakresu i sposobu naprawy szkód .Na podstawie opinii głównej i uzupełniającej biegłego sądowego mgr inż. R. D. Sąd Okręgowy ustalił, że na nieruchomości powódki wystąpiły drobne uszkodzenia wyszczególnione w pozwie za wyjątkiem rozregulowanych drzwi wejściowych, a nadto przechylenie podłóg do 23 mm/m oraz odchylenie od pionu ścian o wartości 28 mm/m. Przechylenie podłóg o wartości przewyższającej 20 mm/m klasyfikowane jest jako duże i wymagające rektyfikacji budynku. Koszt rektyfikacji wynosi 514.239,55 zł. Natomiast koszt odtworzenia wraz z kosztem projektu i nadzoru z uwzględnieniem średnioważonego stopnia zużycia technicznego jakby szkód górniczych nie było wynosi 590.188,60 zł netto. Z kolei na podstawie opinii biegłego sądowego z zakresu oceny oddziaływania podziemnej i odkrywkowej eksploatacji górniczej na powierzchnię i górotwór oraz miernictwa górniczego, szkód górniczych i ochrony powierzchni W. K. Sąd ten ustalił, że wychylenie budynku jest skutkiem deformacji ciągłych i powstawało w całym okresie eksploatacji prowadzonej po wybudowaniu budynku w 1978 r. Po jego wybudowaniu pozwana prowadziła eksploatację w pokładach 341 (lata 1985 – 1990), 510w2 (lata 2011-2021) i 510w3 (lata 1997-2009). Po wykonaniu pomiaru w październiku 2018 r. na rejon usytuowania nieruchomości powódki oddziaływała eksploatacja w pokładzie 510 w2, ścianami nr 553, 554 i 555, których ujawniające się wpływy spowodowały zmianę pomierzonego w 2018 r. wychylenia budynku. Deformacje terenu wywołane ww. podziemną eksploatacją górniczą występowały w kilku fazach. Te szkodliwe dla budynku powódki mogące spowodować zmianę jego wychylenia, będą się ujawniać przez okres 1,5 do 2 lat od oddalenia się eksploatacji poza granicę zasięgu wpływów. Proces ten nie został zakończony i w 2021 r. przewidywano jego koniec na 2022

r. W efekcie ww. eksploatacji średniowypadkowe wychylenie przedmiotowego budynku mieszkalnego powódki na podstawie oględzin i pomiarów z dnia 18.11.2021 r. biegły ustalił na 16 mm/m w kierunku południowo -wschodnim. Wychylenie to jest wg Instrukcji nr 12 Głównego Instytutu Górniczego na granicy uciążliwości małej i średniej, utrudniającej normalne użytkowanie budynku, której skutki wymagają naprawy po zakończeniu ujawniania się wpływów eksploatacji górniczej. Sąd Okręgowy zaznaczył, że opinia techniczna – budowlana sporządzona przez biegłego sądowego z zakresu budownictwa (...) potwierdziła dotychczasowe ustalenia poczynione przez ww. biegłych oraz umożliwiła Sądowi ostateczne ustalenie rozmiaru szkody oraz sposobu i kosztu jej naprawienia. Średnie wychylenie budynku wynosi 16,03 mm/m, natomiast w przypadku posadzek kształtuje się ono na poziomie 16 – 18 mm/m , co klasyfikuje budynek do rektyfikacji. Wyczuwalna i istotna dla codziennego użytkowania jest wartość pochylenia podłóg we wszystkich pomieszczeniach wewnętrznych przedmiotowego budynku, a spowodowana pochyleniem całej bryły budynku. Ponadto przechył budynku nie stwarza zagrożenia dla stateczności budynku, natomiast kwalifikuje go do rektyfikacji wraz ze wszystkimi pracami towarzyszącymi. Sąd wskazał ,że wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego została wyliczona przez biegłego na kwotę 643.642,17 zł netto. Z kolei rektyfikacja budynku wraz z naprawą ogrodzenia wyniosłaby 514,689,46 zł netto. Byłaby więc niższa od wartości odtworzeniowej. Nadto w przypadku prawidłowo wykonanej naprawy, wartość przedmiotowej nieruchomości nie uległaby zmniejszeniu.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że stan faktyczny sprawy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, których treść nie była kwestionowana oraz na podstawie dowodów z opinii biegłych. Sąd wskazał, że w pełni podzielili stanowiska biegłych gdyż wydane w sprawie opinie były rzetelne , zaś wnioski z nich płynące są jasne i logiczne.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że powództwo, które w trakcie procesu było modyfikowane , zasługiwało na uwzględnienie. Odwołał się do regulacji z art. 144 i 145 ustawy Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011r oraz art. 363 § 1 k.c. Wskazał ,że w niniejszej sprawie powódka wybrała odszkodowanie pieniężne, którego wysokość powinna być ustalona według cen z daty ustalenia odszkodowania (art. 363 § 2 k.c.). Sąd uznał, że odszkodowanie należy się poszkodowanej w wysokości odpowiadającej wyrządzonej szkodzie, w zakresie adekwatnego związku przyczynowego między zdarzeniem powodującym szkodę a tą szkodą (art. 361 § 1 k.c.). Odnosząc to do swoich ustaleń w sprawie, Sąd pierwszej instancji stwierdził, że powódka dowiodła rodzaju, zakresu i wysokości poniesionej szkody w kwocie wyliczonej przez biegłego W. P., jak i istnienia związku przyczynowo – skutkowego między ruchem górniczym zakładu pozwanej a opisanymi w opiniach biegłych szkodami polegającymi na wychyleniu budynku mieszkalnego od pionu, jego innymi uszkodzeniami oraz wychyleniem i uszkodzeniem ogrodzenia na nieruchomości. Wskazał, że wartość odtworzeniowa budynku mieszkalnego została określona na 643.642,17 zł netto. Natomiast wartość naprawy budynku wyniosłaby 507.861,05 zł netto, a naprawy ogrodzenia 6.828,41 zł netto. Naprawa szkody powinna zatem zdaniem Sądu Okręgowego polegać na wypłaceniu powódce odszkodowania równego wartości naprawy budynku i ogrodzenia, gdyż naprawa ta jest celowa i ekonomicznie opłacalna. Mając na uwadze takie okoliczności, w oparciu treść art. 435 k.c., art. 144 i 145 p.g.g., Sąd pierwszej instancji zasądził na rzecz powódki kwotę stanowiącą wartość naprawy budynku mieszkalnego i ogrodzenia – tj. 514.689,46 zł powiększoną o 23 % podatku VAT, a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. O odsetkach orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zasadzając je od kwoty 6.000 zł od dnia następnego po doręczeniu pozwanej odpisu pozwu do daty pierwszej modyfikacji powództwa, od kwoty 350.000 zł od dnia następnego po doręczeniu pozwanej pierwszego pisma modyfikującego powództwo do daty drugiej modyfikacji, od kwoty 633.068,03 zł od dnia następnego po doręczeniu pozwanej drugiego pisma modyfikującego powództwo do dnia zapłaty. Powołał się w tym zakresie na treść art . 455 k.c. i wyjaśnił, że zasądził odsetki od kwot i dat wynikających z doręczenia pozwanej odpowiednio pozwu oraz dwóch modyfikacji powództwa. O kosztach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwaną, ponieważ powódka uległa tylko co do nieznaczącej części swego żądania. Należne powódce koszty postępowania obejmują wynagrodzenie jej pełnomocnika. Na podstawie art.83 ust. 2 w związku z art. 113 ust. 1 o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.05.167.1398) obciążył pozwaną opłatą od pozwu (31.654 zł) i wydatkami w postaci kosztów opinii biegłych (9.484,85 zł)

Apelację od przedstawianego wyroku złożyła pozwana zaskarżając go w części, w jakiej powództwo zostało uznane ponad kwotę 543 411,32 zł, oraz w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu - zarzucając mu obrazę przepisów prawa materialnego- a to art. 41 ust. 12 ustawy o podatku od towarów i usług, wyrażającą się w zastosowaniu przez Sąd 23% stawki podatku VAT dla wszystkich robót remontowych, podczas gdy w odniesieniu do robót obejmujących remont budynku mieszkalnego stawka ta wynosi 7%.

Z powołaniem na taki zarzut pozwana domagała się zmiany skarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa ponad kwotę 551 810,26 zł i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa według norm przepisanych za obie instancje, zgodnie z ogólną zasadą odpowiedzialności strony za wynik postępowania , ewentualnie, na wypadek przyjęcia przez Sąd, iż w sprawie nie rozpoznano istoty sprawy uchylenia skarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w I Instancji.

Powódka w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie w całości, oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Z ostrożności procesowej, na wypadek uwzględnienia apelacji, lub też jej częściowego uwzględnienia, wniosła o nieobciążanie strony powodowej kosztami procesu. Odnosząc się do zarzutów sformułowanych przez stronę pozwaną, z ostrożności wskazała że w ocenie strony powodowej podatku VAT w przedmiotowej sprawie powinna wynieść 8 a nie jak twierdzi pozwana 7%

Sąd Apelacyjny zważył co następuje

Apelacja pozwanej zasługiwała na częściowe uwzględnienia .

W apelacji podniesiono wyłączne zarzut na naruszenia prawa materialnego- tj. art. 41 ust. 12 ustawy o podatku od towarów i usług. Pozwana nie zgłaszała zarzutów naruszenia prawa procesowego . Sąd Apelacyjny ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny przyjmuje za własny -uznając, że nie zachodzi potrzeba jego ponownego przytaczania w tym miejscu .

Jak wynika z poczynionych w oparciu dowód z opinii biegłego ustaleń, wysokość szkody po stronie powódki wynosi 514.689,46 zł - czego ostatecznie żadna ze stron nie kwestionuje. Kwota ta została ustalona przez biegłego jako kwota netto. Nie jest też między stornami sporne, że powinna ona zostać powiększona o podatek VAT . Jak wynika z uzasadnienia wyroku, Sąd Okręgowy przyjął, że wynosi on 23 %. Rację ma pozwana, że taka wysokość podatku nie znajduje podstawy w obowiązujących w dacie wyrokowania (a także wdacie rozpoznania apelacji) regulacjach prawnych .

Według art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług opodatkowaniu podatkiem VAT podlega odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju, a zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 41 ustawy o VAT stawka podatku VAT jest określona jako procent podstawy opodatkowania. Faktycznie, tak jak to twierdzi pozwana, w art. 41 ust. 12 ustawy o podatku od towarów i usług, w odniesieniu do robót obejmujących remont budynku mieszkalnego, zasadniczo przewidziana jest stawka wynosząca 7% Trzeba jednak wskazać, że ustawą z 22.11.2018 r. o zmianie ustawy podatku od towarów i usług do ww. ustawy dodano art. 146aa . Przepis ten został wprowadzony w celu skorelowania poziomu stawek VAT ze stanem finansów publicznych, a więc i z ogólną kondycją gospodarki. Przewidziano w nim uzależnienie okresu stosowania podwyższonych o 1 pp stawek podatku VAT (23% i 8%) od określonych wskaźników – tj. relacji państwowego długu publicznego netto do produktu krajowego brutto (o której mowa w art. 38a pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych), oraz sumy corocznych różnic pomiędzy wartością relacji wyniku nominalnego do produktu krajowego brutto oraz poziomem średniookresowego celu budżetowego (o której mowa w art. 112aa ust. 5 ustawy o finansach publicznych). Należy zgodzić się ze stanowiskiem wynikającym z odpowiedzi na apelację, iż zgodnie z brzmieniem art. 146aa ust. 1 pkt 2 ustawy o podatku od towarów i usług ustawodawca podwyższył stawkę VAT o której mowa w art. 41 ust. 2 w/w ustawy do 8% i stawka ta obowiązuje również. w roku 2023. W konkluzji należało stwierdzić, że zgodnie z art. 41 ust. 2 w

zw. z art. 146a pkt 2 , oraz w związku z art. 41 ust 12a i 12b a contrario, należne powódce odszkodowanie wyrażone w kwocie netto , należy powiększyć o 8 % podatku VAT - tj do kwoty 555 864,61 zł . Do takiej też kwoty, uwzględniając częściowo zarzut apelacji, Sąd Apelacyjny obniżył odszkodowanie zasądzone na rzecz powódki przez Sąd pierwszej instancji w punkcie 1) zaskarżonego wyroku .

Konsekwencją zmiany rozstrzygnięcia w zakresie punktu 1) zaskarżonego wyroku, jest też zmiana rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu. Powódka po ostatecznym sprecyzowaniu żądania pozwu domagała się zasądzenia na jej rzecz kwoty 637 403zł . Żądanie zostało uznane za wykazane do wysokości 555 864,61 zł - tj. w 87,5 % . Z uwzględnieniem takiego wyniku sporu należało zatem rozliczyć koszty procesu poniesione przez strony przed sądem pierwszej instancji. W ocenie Sądu Apelacyjnego taki wynik sporu (wygrana w 87,5%) nie upoważnia już do stwierdzenia, że powódka uległa tylko w niewielkim zakresie co do swojego roszczenia- tak jak to przyjmował Sąd Okręgowy. Rozstrzygnięcie o kosztach procesu przed Sądem pierwszej instancji należy oprzeć na regulacji z art. 100 k.p.c. Jak wskazał Sąd Okręgowy należne powódce koszty procesu obejmują wynagrodzenie jej pełnomocnika w wysokości 10 800zł. Pozwana poniosła koszty wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 10 817zł, oraz wydatki na koszty opinii biegłych w kwocie 5000zł - łącznie 15 817zł. W wyniku stosunkowego rozliczenia kosztów poniesionych przez strony (stosownie do wskazanego wyniku sporu) należało obniżyć koszty zasądzone od pozwanego na rzecz powódki w punkcie 3) zaskarżonego wyroku do kwoty 7473zł. W konsekwencji korekcie podlegało też orzeczenie o kosztach tymczasowo poniesionych z sum budżetowych Skarbu Państwa zawarte w punkcie 4) zaskarżonego wyroku do wysokości 35 996,49zł (tj. 87,5 % kosztów poniesionych tymczasowo z sum budżetowych) .

Z powyższych względów zgodnie z art. 386 § 1 k.p.c. apelacja została uwzględniona w wyżej opisanym zakresie , a w pozostałej części uległa oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd apelacyjny orzekł mając na uwadze wartość przedmiotu zaskarżenia wynoszącą 81 258 zł . Apelacja została uwzględniona częściowo - co do kwoty 77 293,90 zł (o jaką obniżono zasądzona należność) - tj. w 95%. Przy uwzględnieniu takiego wyniku postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c. o kosztach tego postępowania zasadzając od powódki na rzecz pozwanej kwotę 3645zł .

SSA Aneta Wolska